

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Jan Erik Boge	Arkivkode: FA-S00
Arkivsaksnr: 23/211	Løpenr: 23/2070
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	30.03.2023	020/2023
Kommunestyret		

Høyringsuttale til Energikommisjonen sin rapport – NOU 2023:3

30.03.2023 Formannskapet:

Handsaming i møtet:

Nytt retta framlegg, foreslått av Øyvind Strømmen, Miljøpartiet Dei GrøneBygdalista Samnanger kommune tek Energikommisjonen si utgreiing til etterretning, og deler den uroa for Noreg sin framtidige kraftbalanse som også kjem fram i rapporten. I dei komande åra vil kraftsituasjonen i Europa endra seg, både fordi europeiske land ikkje ynskjer å gjera seg avhengige av import av gass frå Russland, og fordi det vert satsa stort på utbygging av fornybar energi i ei rekkje land. Dette vil også ha konsekvensar for Noreg og for vår konkurransesituasjon, sjølv om vasskrafta vår i stor grad har den fordelan at ho er regulierbar.

Energikommisjonen legg eit godt grunnlag for den breiare energipolitiske debatten. Samstundes ynskjer me å knyte nokre merknader til utgreiinga:

- Samnanger kommune vil påpeika at klimakrisa må handterast samstundes med at vi handterer naturkrisa, altså aukande tap av naturmangfald og bortfall av såkalla økosystemtenester, som følge av menneskeleg aktivitet. Det inneber at me også ved utbygging av fornybar energi må unngå inngrep i urørt natur, sårbar natur og at det må takast omsyn til dyrs leveområde. For å redusera behovet for ny kraftutbygging er det difor grunnleggjande viktig med omfattande tiltak for energiøkonomisering og energieffektivisering, inkludert styrka støtteordningar som gjer at flest mogleg kan gjera slike grep på husstandsnivå, uavhengig av sin personlege økonomi.

Det inneber også tiltak for å redusera transportbehovet, der dette er mogleg, noko som grip inn i også andre samfunnsområder enn det reint energipolitiske. Energikommisjonen peiker på at fokus på transportbehov har konsekvensar for byplanlegging knytt til avstand mellom heim, skule, handelssentra og fritidsaktivitetar, medan ein i spreidtbygde strøk vanskeleg kjem unna individuelle transportløyningar. Samnanger kommune seier seg samde i dette, men vil peika på at transportbehov også må spela ei rolle i planlegging og utvikling utanfor byane. Samnanger kommune vil også peika på viktigheita av desentraliserte, gode og digitalt tilgjengelege offentlege tenester, og på at det bør leggjast til rette for auka bruk av både heimekontor og satelittkontor for dei som ynskjer og har moglegheit til dette. Det siste vil både kunne bidra til redusera persontransportbehovet og til å styrka

arbeidsmarknaden i mindre kommunar som vår.

- Samnanger kommune er glad for kommisjonen si understreking av at skatte- og avgiftspolitikken må utformast på ein slik måte at den ikkje hindrar samfunnsøkonomisk lønsame investeringar, og samstundes avspeglar at kraftsektoren haustar av våre felles ressursar. Som ein vasskraftskommune vil vi understreka viktigheita av at lokalsamfunnet også haustar av verdiskapinga i sektoren.

Kommunen meiner at det er særleg viktig å leggja til rette for auka produksjon av regulerbar vasskraft gjennom modernisering av eksisterande kraftverk, noko som inneber mindre inngrep enn bygging av nye kraftverk og utviding av eksisterande.

- Ein endra kraftsituasjon kan gjera auka bruk av effektkjøring i vasskraftverka aktuelt. Samnanger kommune ser på det som viktig at det vert stilt miljøkrav til effektkjøring av vasskraftverk, og at det bør utformast nasjonale retningslinjer for effektkjøring.

- Samnanger kommune meiner utbygging av landbasert vindkraft må unngås i urørt natur. Det er positivt at det vert lagt opp til at vertskommunar får større innverknad i vindkraftsaker. Samstundes vil kommunen peika på at det trengs nasjonalt planverk på området, både for å definera område som ikkje bør vera aktuelle for utbygging av landbasert vind og for å beskytta naturverdiar, friluftsliv og andre interesser. Eit slikt nasjonalt planverk kan føra debattar om fornybar energi inn på eit meir konstruktivt spor, og også bidra til at ny, fornybar energi i større grad vert bygd ut, men då med mindre konflikter. Vi stør ei utgreiing av potensialet for nærvind, t.d. i form av mindre anlegg langs vegar, i industriområde eller i område der utbygging har få og små konsekvensar for natur og miljø. Samnanger kommune vil peika på at eit slikt arbeid må setjast i gang snarast.

- Samnanger kommune er positive til ei satsing på utbygging av havvind. Samnanger kommune er vald som utgangspunkt for elektrifisering frå land, noko som også inneber inntekter for kommunen. Me vil likevel understreka at det ved elektrifisering av sokkel bør vera eit klårt mål at ein størst mogleg del av denne blir gjort gjennom produksjon av fornybar energi offshore, anten gjennom havvind eller på andre måtar. Elektrifisering av sokkel frå land inneber knappare tilgang på kraft for industri på Vestlandet, og bidreg til å utfordra kraftbalansen. Ved utbygging av havvind og krav til dette i samband med elektrifisering av sokkel kan ein oppnå det motsette.

Når det gjeld utbygging av havvind er det samstundes viktig at det vert teke omsyn til natur, fugletrekk, påverknad på marint liv og fiskeriinteresser.

- Samnanger kommune vil peika på at energisituasjonen den siste tida har aktualisert ein debatt om kjernekraft. På kort sikt er kjernekraft neppe ei løysing for Noreg, mellom anna grunna utbyggingstid og små fagmiljø. Samstundes har FN's klimapanel peikt på at kjernekraft er ei delløysing, og Samnanger kommune vil understreka at det er viktig at Noreg følgjer og deltek i utviklinga av ny teknologi, til dømes små modulære reaktorar.

Handsaming:

Øyvind Stømmen (MDG) sette fram framlegg til vedtak. Han orienterte om at han hadde lagt inn tre ulike framlegg i Møteportalen, og at det var framlegget med tittel "Nytt retta framlegg" som vart sett fram.

Framlegget til Øyvind Strømmen vart vedteke med 8 mot 1 røyst. Odd Arne Haga (Frp) røysta imot.

FORM- 020/2023 Vedtak:

Samnanger kommune tek Energikommisjonen si utgreiing til etterretning, og deler den uroa for Noreg sin framtidige kraftbalanse som også kjem fram i rapporten. I dei komande åra vil kraftsituasjonen i Europa endra seg, både fordi europeiske land ikkje ynskjer å gjera seg avhengige av import av gass frå Russland, og fordi det vert satsa stort på utbygging av fornybar energi i ei rekkje land. Dette vil også ha konsekvensar for Noreg og for vår konkurransesituasjon, sjølv om vasskrafta

vår i stor grad har den fordel at ho er regulærbar.

Energikommisjonen legg eit godt grunnlag for den breiare energipolitiske debatten. Samstundes ynskjer me å knyte nokre merknader til utgreinga:

- Samnanger kommune vil påpeika at klimakrisa må handterast samstundes med at vi handterer naturkrisa, altså aukande tap av naturmangfald og bortfall av såkalla økosystemtenester, som følge av menneskeleg aktivitet. Det inneber at me også ved utbygging av fornybar energi må unngå inngrep i urørt natur, sårbar natur og at det må takast omsyn til dyrs leveområde. For å redusera behovet for ny kraftutbygging er det difor grunnleggjande viktig med omfattande tiltak for energiøkonomisering og energieffektivisering, inkludert styrka støtteordningar som gjer at flest mogleg kan gjera slike grep på husstandsniå, uavhengig av sin personlege økonomi.

Det inneber også tiltak for å redusera transportbehovet, der dette er mogleg, noko som grip inn i også andre samfunnsområder enn det reint energipolitiske. Energikommisjonen peiker på at fokus på transportbehov har konsekvensar for byplanlegging knytt til avstand mellom heim, skule, handelssentra og fritidsaktivitetar, medan ein i spreiddbygde strøk vanskeleg kjem unna individuelle transportløyser. Samnanger kommune seier seg samde i dette, men vil peika på at transportbehov også må spela ei rolle i planlegging og utvikling utanfor byane. Samnanger kommune vil også peika på viktigheita av desentraliserte, gode og digitalt tilgjengelege offentlege tenester, og på at det bør leggjast til rette for auka bruk av både heimkontor og satelittkontor for dei som ynskjer og har moglegheit til dette. Det siste vil både kunne bidra til redusera persontransportbehovet og til å styrka arbeidsmarknaden i mindre kommunar som vår.

- Samnanger kommune er glad for kommisjonen si understreking av at skatte- og avgiftspolitikken må utformast på ein slik måte at den ikkje hindrar samfunnsøkonomisk lønsame investeringar, og samstundes avspeglar at kraftsektoren haustar av våre felles ressursar. Som ein vasskraftskommune vil vi understreka viktigheita av at lokalsamfunnet også haustar av verdiskapinga i sektoren.

Kommunen meiner at det er særleg viktig å leggja til rette for auka produksjon av regulærbar vasskraft gjennom modernisering av eksisterande kraftverk, noko som inneber mindre inngrep enn bygging av nye kraftverk og utviding av eksisterande.

- Ein endra kraftsituasjon kan gjera auka bruk av effektkjøring i vasskraftverka aktuelt. Samnanger kommune ser på det som viktig at det vert stilt miljøkrav til effektkjøring av vasskraftverk, og at det bør utformast nasjonale retningslinjer for effektkjøring.

- Samnanger kommune meiner utbygging av landbasert vindkraft må unngås i urørt natur. Det er positivt at det vert lagt opp til at vertskommunar får større innverknad i vindkraftsaker. Samstundes vil kommunen peika på at det trengs nasjonalt planverk på området, både for å definera område som ikkje bør vera aktuelle for utbygging av landbasert vind og for å beskytta naturverdiar, friluftsliv og andre interesser. Eit slikt nasjonalt planverk kan føra debattar om fornybar energi inn på eit meir konstruktivt spor, og også bidra til at ny, fornybar energi i større grad vert bygd ut, men då med mindre konflikter. Vi står ei utgreiing av potensialet for nærvind, t.d. i form av mindre anlegg langs vegar, i industriområde eller i område der utbygging har få og små konsekvensar for natur og miljø. Samnanger kommune vil peika på at eit slikt arbeid må setjast i gang snarast.

- Samnanger kommune er positive til ei satsing på utbygging av havvind. Samnanger kommune er vald som utgangspunkt for elektrifisering frå land, noko som også inneber inntekter for kommunen. Me vil likevel understreka at det ved elektrifisering av sokkel bør vera eit klårt mål at ein størst mogleg del av denne blir gjort gjennom produksjon av fornybar energi offshore, anten gjennom havvind eller på andre måtar. Elektrifisering av sokkel frå land inneber knappare tilgang på kraft for industri på Vestlandet, og bidreg til å utfordra kraftbalansen. Ved utbygging av havvind og krav til dette i samband med elektrifisering av sokkel kan ein oppnå det motsette.

Når det gjeld utbygging av havvind er det samstundes viktig at det vert teke omsyn til natur, fugletrekk, påverknad på marint liv og fiskeriinteresser.

- Samnanger kommune vil peika på at energisituasjonen den siste tida har aktualisert ein debatt om kjernekraft. På kort sikt er kjernekraft neppe ei løysing for Noreg, mellom anna grunna utbyggingstid og små fagmiljø. Samstundes har FN's klimapanel peikt på at kjernekraft er ei delløysing, og Samnanger kommune vil understreka at det er viktig at Noreg følgjer og deltek i utviklinga av ny teknologi, til dømes små modulære reaktorar.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka blir lagt fram utan tilråding frå rådmannen.

Dokument som er vedlagt:

NOU 2023-3 Energikommisjonens rapport
Høyringsbrev frå Olje- og energidepartementet

Dokument som ikkje er vedlagt:

- Vedlegg til NOU 2023:3 (Vedlegg 1 til 4)
(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-3/id2961311/>)
- Delegeringsreglement for Samnanger kommune

Oppsummering:

Energikommisjonen sin rapport (NOU 2023:3 – Mer av alt – raskere), vart 01.02.2023 sendt ut på offentlig høyring, med høyringsfrist 02.05.2023. Energikommisjonen vart oppnemnt i 2022 for å kartleggja det norske energibehovet og foreslå auka energiproduksjon mot 2030 og 2050. Rapporten deira inneheld ulike forslag til tiltak for å sørge for tilgang på rein og rimeleg kraft til industri og forbrukarar. Samnanger kommune har høve til å gje høyringsuttale, og sak om dette blir no lagt fram for politisk handsaming. Rådmannen har valt å ikkje gje tilråding til vedtak i saka.

Saksopplysningar:

Bakgrunn for saka:

Energikommisjonen vart oppnemnt i februar 2022. Oppdraget til kommisjonen var å kartleggja det norske energibehovet og foreslå auka energiproduksjon mot 2030 og 2050. Kommisjonen leverte rapporten sin (NOU 2023:3 – Mer av alt – raskere) til Olje- og energidepartementet 01.02.2023. Departementet sende same dag rapporten ut på høyring, med høyringsfrist 02.05.2023. Rapporten inneheld ulike forslag til tiltak for å sørge for at det framleis skal vera tilgang på rein og rimeleg kraft til industri og forbrukarar.

Samnanger kommune kan gje høyringsuttale i saka. Det går fram i punkt 4.3 i kommunen sitt delegeringsreglement at det er kommunestyet som skal gje uttale i alle prinsipielle saker. I andre saker har formannskapet fullmakt til å gje uttale. Rådmannen tilrår at kommunestyret gjer vedtak i denne saka.

Faktagrunnlag, problemskilddring og moglege løysingar:

Ein viktig føresetnad i energikommisjonen sitt mandat har vore at Noreg framleis skal ha eit kraftoverskot, samt at klimamåla for 2030 og 2050 skal nåast. Forslaga til kommisjonen omfattar blant anna tiltak for ein meir effektiv og fleksibel energibruk, auka kraftproduksjon, raskare og betre

saksgang, auka nettkapasitet samt organisering for framtidens utfordringar i kraftmarknaden og for forsyningstryggleiken. I tillegg har kommisjonen vurdert kommunane si rolle og veival framover.

Tiltak og tilrådingar frå Energikommisjonen:

Energikommisjonen sine tilrådingar er oppsummerte i kapittel 1 i NOU 2023:3, i ti hovudpunkt. Denne oppsummeringa er relativt lang og omfattande (om lag 18 sider). Nedanfor følgjer eit samandrag av kvart av hovudpunkta i oppsummeringa til Energikommisjonen.

1 – Behov for eit taktskifte

Skal klimamåla nåast, betyr dette massive behov for meir fornybar kraft. Me er på veg inn i ei ny tid som krev ei omfattande omlegging av energisystemet, og me har dårleg tid. Me snakkar ikkje lenger om å auka takten. Me må opp i eit tempo som me ikkje har sett før. Me handlar ikkje raskt nok.

Forbruksveksten er forventa å bli betydeleg større enn planane som ligg føre om auka fornybar kraftproduksjon. Me kan gå frå ein situasjon med overskot til underskot på kraft i løpet av nokre få år.

Me treng meir effektiv og fleksibel energibruk for å senka forbruket, me må utløysa investeringar i mange typar fornybar kraft for å få opp produksjonen, og me må auka nettkapasiteten for å få krafta fram. Det er behov for klar politisk styring, og dei folkevalde må ta viktige vegval.

2 – Klimamål og grønt skifte: Kva må til?

Energikommisjonen legg stor vekt på at det er tidskritisk å auka utbyggingstakten for å koma så nær klimamåla i 2030 som mogleg. Dette krev ekstraordinære tiltak på kort sikt. Det er ikkje tid til at alt blir behandla slik det ville blitt i ein normalsituasjon. Utan nye tiltak vil me ikkje lukkast med å nå klimamåla, leggja til rette for ny grønn industri eller å sikra konkurransedyktige prisar.

Tiltak for å redusera klimagassutsleppa og auka industriaktiviteten gir utsikter til auka kraftforbruk i Noreg framover. Det er grunn til å forventa ein vekst på mellom 21 og 35 TWh innan 2030. Nyleg er det presentert nye prognosar som indikerer endå større vekst fram mot 2030, heilt opp ot 75 TWh i auka forbruk.

Miljødirektoratet har kome med to nye analysar som viser at me i 2030 kan få 24 TWh auka kraftforbruk som følgje av elektrifisering av industri og petroleumssektoren og mellom 44 og 60 TWh auka kraftforbruk i transportsektoren fram mot 2050. Samstundes er potensialet for energieffektivisering stort.

3 – Tiltak for ein meir effektiv og fleksibel energibruk

Klimamål, grønn vekst og teknologisk utvikling legg rammene for utviklinga i energibruken. I sum vil bruken av elektrisk kraft auka. Me må vidareutvikla heilskapen i energisystemet og varmesystema. Me må få til smart energibruk, som er meir digital, meir fleksibel og responderer på pris. Konkrete tiltak som blir føreslegne av Energikommisjonen:

- Utarbeiding av ein nasjonal handlingsplan for energieffektivisering
- Ein energieffektiv og grønnare industri
- Nasjonalt energieffektiviseringsløft i bygg

Kvart av tiltaka ovanfor er nærmare beskrivne i rapporten.

Energikommisjonen utfordrar kommunane til å vurdere moglegheitene for, og leggja til rette for, samlokalisering av industri som har overskotsvarme og industri som har

varmebehov.

4 – Tiltak for fjernvarme, bioenergi og varmepumper

Over halvparten av elektrisitetsbruken i bygningar går til varmemeføremål. Industrien har også eit stort varmebehov. Over heile landet er det samstundes mogleg å finna lokale ressursar som kan utnyttast til varme. Lokale ressursar som fjernvarme basert på spillvarmeressursar vil frigjera kraft til industriføremål med elektrisk effektbehov. Kommunane må ta eit stort og heilskapleg ansvar her.

5 – Tiltak for auka kraftproduksjon

Sjølv om me utnyttar potensialet for energieffektivisering og forbrukarfleksibilitet, er det behov for meir kraft. Vurdert ut frå dei kraftutbyggingane som i dag har konsesjon, er det ikkje utsikter til vesentleg ny produksjon på kort sikt. Lange ledetider og låg samfunnsaksept er dei mest sentrale barrierane for at kraftproduksjonen kan auka vesentleg dei neste åra. Me må vurdere mange kjelder til ny fornybar energi, men me må også ivareta naturen og Noreg sine internasjonale forpliktingar. Prosjekt som bidreg med mykje kraft raskt, og prosjekt som gir auka effekt og auka fleksibilitet, vil ha størst verdi framover. Konkrete punkt og tiltak som Energikommisjonen nemner spesielt:

- **Skattar og avgifter påverkar moglegheitsrommet.** Skatte- og avgiftspolitikken må innrettast slik at den både bidreg til at lønnsame investeringar blir gjennomførte og til ei fordeling av skatteinntektene som blir opplevd som rettferdig.
- **Vasskraft.** Regulær vasskraft gir stor fleksibilitet og blir viktigare og meir verdifull framover på grunn av omfattande endringar i kraftsystemet, med auka elektrifisering og utbygging av meir uregulær kraft i Noreg og ikkje minst i landa rundt oss. Aktuelle tiltak er opprusting av eksisterande vasskraftanlegg, utviding av eksisterande anlegg og pumpekraftverk. Energikommisjonen legg i tråd med mandatet sitt til grunn at verneplan for vassdrag ligg fast.
- **Vindkraft på land.** Vindkraft på land har kort realiseringstid samanlikna med spesielt havvind, og kan spela ei sentral rolle for å oppretthalda eller styrka kraftbalansen fram mot 2030. Samstundes er utfordringa ulike barrierar som stoppar eller forseinkar utbygging av vindkraftanlegg. Dei viktigaste barrierane er naturomsyn, lokal aksept samt legitimitet lokalt. For å få lokale aksept er det viktig at ein auka del av verdiskapinga går til berørte kommunar.
- **Vindkraft til havs.** Noreg har eit stort potensial for utbygging av vindkraft til havs. Det er viktig å få klarlagt rammevilkåra og tildelt areal for utbygging, slik at dei første prosjekta kan stå produksjonsklare i 2030. Det må leggjast ein langsiktig og heilskapleg plan for vidare utvikling av havvind og havnett i Noreg, og det må leggjast til rette for utbygging av havvind langs heile kysten.
- **Solkraft.** Solceller gir mest kraftproduksjon om våren, sommaren og hausten, og kan gje eit godt bidrag til forsyningstryggleiken. Energikommisjonen ser svært positivt på etableringa av solkraft i Noreg, då denne kan etablerast raskt, men det er viktig at reguleringa blir tilpassa til den raske utviklinga. Dette inneber at barrierar må fjernast (reguleringar m.m.). Framover bør det utformast ein meir heilskapleg politikk for solkraft, både for solkraft på bygg og bakkemontert solkraft. Energikommisjonen meiner mellom anna at det må vurderast å innføra krav om eigenproduksjon av energi på nye bygg, samt at unntak frå søknadsplikt i plan og bygningslova må utvidast til å gjelda fleire bygg og solkraftanlegg.
- **Kjernekraft.** Fleirtalet i Energikommisjonen meiner at kjernekraft ikkje er ei løysing for Noreg no, men at Noreg løpande bør følgja den internasjonale utviklinga innan kjernekraftteknologi og -sikkerheit.

6 – Tiltak for raskare og betre saksgang

Lange ledetider er ein vesentleg flaskehals for å få bygd ut ny produksjon og nødvendig nettkapasitet raskt. Energikommisjonen meiner det er mogleg å effektivisera konsesjonshandsaminga utan at dette går på bekostning av kvalitet eller demokratiske prosessar, og foreslår ei rekke tiltak knytt til dette.

7 – Tiltak for auka nettkapasitet

Utviklinga av kraftnettet er, ved sida av tilgang på fornybar kraft, ein føresetnad for å klara omstillinga me skal gjennom. Straumnettet har allereie i dag utfordringar på alle nivå og særleg i transmisjonsnettet. Betydelege industrietableringar og klimatiltak som krev elektrifisering, er allereie begrensa av kapasiteten i nettet.

Energikommisjonen viser til tiltak som Strømnettutvalget har anbefalt for å redusera ledetida. Energikommisjonen sluttar seg til desse anbefalingane, men ønskjer å gå lenger og foreslår også andre tiltak. Det store behovet for auka nettkapasitet kan ikkje løysast av dagens nett åleine.

8 – Organisering for framtida sine utfordringar

Sjølve organiseringa og styringa av kraftsektoren er avgjerande for at me skal lukkast med å utnytta våre felles kraftressursar på ein samfunnsmessig god måte.

Energikommisjonen ser ikkje nokon grunn til å endra den eksisterande rolledeleinga i norsk kraftsektor. Under dette punktet har Energikommisjonen sett spesielt på følgjande punkt:

- Marknaden si rolle i morgondagens kraftsystem
- Handel med utlandet
- Forsyningstryggleik

Kvart av punkta ovanfor er nærmare beskrivne i rapporten.

9 – Kommunane si rolle

Kommunane har alltid hatt ei sentral rolle i utviklinga av energisystemet, og dei vil få eit stort ansvar for utviklinga av framtidens energisystem. Kommunane må involverast og ansvarleggjerast på ein tydelegare måte for utviklinga i energibruken.

Eit av vår tids største hinder for å få til auka kraftproduksjon, og då særleg vindkraft på land, er mangel på folkeleg og lokal oppslutning. Skal denne utfordringa takast på alvor, må verkemidlar for å fjerna dette hinderet takast i bruk. Energikommisjonen meiner mellom anna at:

- Kommisjonen er positiv til at ein auka del av inntektene frå vindkraft går til vertskommunar.
- Det er positivt at produksjonsavgifta går direkte til vertskommunar, og det er kommisjonen sitt syn at avgifta minst bør oppretthaldast på det nivået som no er foreslått.
- Produksjonsavgifta må sikrast indeksregulert kvart femte år for å ikkje mista si rettmessige verdi i løpet av tildelt konsesjonsperiode.
- Kommisjonen anbefaler at ein fast del på 15 prosent av grunnrenteskatten til staten frå det enkelte vindkraftanlegg skal tilfalla den berørte kommunen som stiller naturressursane sine til disposisjon for storsamfunnet.

10 – Dei vanskelege og avgjerande vala

Samfunnet står overfor viktige vegval. I kor stor grad ein lukkast i å redusera klimautsleppa og få til ei grøn omstilling blir direkte bestemt av kor mykje ny kraft som blir bygt og kor mykje meir effektiv og fleksibel all bruk av energi blir. Både

energieffektivisering og auka kraftproduksjon vil vera heilt nødvendig.

Energikommisjonen skriv at energieffektivisering venteleg kan gje ein rask effekt, og at dette talar sterkt for å prioritera tiltak på dette området så raskt som mogleg. Kommisjonen foreslår i tillegg ei rekke tiltak som skal gje auka kraftproduksjon. Kommisjonen skriv at me har dårleg tid, og at det ikkje skal store forseinkingar til for at målet om kraftoverskot blir vanskeleg å oppfylla mot 2030.

Energikommisjonen skriv også om kva dilemma dei folkevalde vil bli stilt overfor dersom me ikkje lukkast med å få nok kraft fram raskt. Dei beskriv tre ulike alternativ som dei folkevalde då vil kunne velja mellom:

1. Å godta at me i ein overgangsfase vil ha ein stram eller negativ kraftbalanse
2. Utsetja elektrifiseringsprosjekt, for eksempel på sokkelen eller i andre delar av økonomien
3. Begrensa tilknytninga av ny kraftintensiv energi

Det er behov for meir kraft dersom me skal nå samfunnsmåla. Dette fordrar raskast mogleg større satsing på energieffektivisering, auka investering i fornybar kraft og auka nettkapasitet. Fleirtalet i kommisjonen meiner at målet for 2030 må vera:

- Minst 40 TWh høgare fornybar kraftproduksjon frå vasskraft, vindkraft, havvind og solkraft.
- Minst 20 TWh energieffektivisering

Uttalar frå andre:

Det er ikkje henta inn uttalar frå andre i arbeidet med denne saka.

Vurderingar og konsekvensar:

Vurderingar:

Energikommisjonen sin rapport er lang og omfattande, og det kan vera mogleg å uttala seg om mange delar av rapporten. Det er vanskeleg for rådmannen å vurdera kva delar av rapporten det vil vera mest aktuelt for Samnanger kommune å uttala seg om. Sjølv om ikkje alt som står i rapporten er direkte relevant for Samnanger, er det i alle fall nokre delar av rapporten som kan vera av spesiell interesse for kommunen og aktuelt å uttala seg om. Dette kan for eksempel gjelda:

- Elektrifisering av petroleumssektoren. Jf. planlagt landstraumanlegg frå Samnanger til oljefelta NOA og Krafla i Nordsjøen.
- Verneplan for vassdrag. Jf. vedtak i Samnanger kommunestyre 28.10.2020 med framlegg om å oppheva vernet av Eikedalsvassdraget.
- Tiltak for auka nettkapasitet.
- Vindkraftutbygging. Lokal medbestemming, avgifter m.m.
- Krafthandel med utlandet. Import og eksport av kraft.
- Energieffektivisering. Stimuleringstiltak, lov- og regelverk m.m.

Konsekvensar:

Menge av utviklingstrekk og tiltaka som Energikommisjonen beskriv i rapporten sin, kan få betydning for både Samnanger og andre kommunar. Det vil i åra som kjem vera behov for meir kraftproduksjon og meir energieffektivisering. Energikommisjonen skriv at det er behov for ein ny giv på desse områda og at dette må skje raskt. Dei skriv vidare at dersom klimamåla skal nåast, betyr dette massive behov for meir fornybar kraft. Dei peikar i rapporten også på at moglegheitene er

store, at det er ei rekke moglege verkemiddel (tiltak) for å få kraftproduksjonen opp og forbruket ned, at eitt tiltak åleine ikkje løyser problemet og at me må utnytta alle moglegheiter. Dersom dette ikkje blir gjort, kan det få store konsekvensar.

Konklusjon:

Det er vanskeleg for rådmannen å koma med forslag til høyringsuttale frå Samnanger i denne saka, og rådmannen har valt å ikkje gje tilråding til vedtak. Det er uansett viktig at politisk nivå i Samnanger får denne saka til handsaming, og at kommunestyret har moglegheit å gje høyringsuttale.